

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الربما
علیهما صاب

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مبانی و دیدگاه‌های

هنری قابل استنباط

از فرهنگ عاشورا

عبدالله غیبی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مبانی و دیدگاه های هنری قابل استنباط از فرهنگ عاشورا

نویسنده:

عبدالله غیبی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	مبانی و دیدگاههای هنری قابل استنباط از فرهنگ عاشورا
۶	مشخصات کتاب
۶	مبانی و دیدگاههای هنری قابل استنباط از فرهنگ عاشورا
۲۱	درباره مرکز

نویسنده: عبدالله غیبی

ناشر: عبدالله غیبی

مبانی و دیدگاه‌های هنری قابل استنباط از فرهنگ عاشورا

آنچه از متون تاریخی و قصص انبیا، بویژه از داستان حضرت آدم - سلام الله علیه - برمی آید آن است که همه انبیا و اوصیای برگزیده خداوندی از وقوع نهضت عاشورا آگاه بوده اند و این مسئله در واقع، نشان اهمیت قیام حسینی از بدو خلقت هستی است. بر این اساس باید طراح اصلی عاشورا را خداوند تبارک و تعالی بدانیم. به عبارت دیگر، می توان طرح عاشورا را جامع تمام زمانها و همه روزگاران پیش از خود به شمار آورد. جامعیت و حضور نهضت عاشورا در تاریخ حیات انسان، مفهوم بسیار گسترده ای دارد و در اصل، عاشورا به معنای رویارویی انسان با شیطان و تسلط ظاهری شیطان بر انسان است. در طراحی نهضت عاشورا، زمان، مکان، شخصیت‌های الهی و دیگر عوامل و قواعد و قوانین به عنوان یک «هنر» واقعی مورد توجه قرار گرفته است. اگر بخواهیم به زبانی ساده تر و روشن تر به مسئله پردازیم، باید بگوییم که: طراحی نهضت عاشورا با خلقت حضرت آدم - علیه السلام - آغاز و با قیام قیامت پایان می یابد. قوانین و قواعد مستحکم و جامعی در نهضت عاشورا وجود دارد که پایه های اصلی و نگه دارنده آن در طول تاریخ - پیش و پس از خود - به حساب می آید. گزینش بهترین و پاکترین شخصیتها، انتخاب بهترین مکان و مناسب ترین زمان، چگونگی وقوع حادثه و کیفیت حرکتهای به گونه ای شایسته و صدها عامل دیگر که تشریح و تبیین آن در این مقال مقدور و میسر نیست، همه و همه از طراحی هنرمندانه نهضت حکایت می کند. قیام جاوید حسینی از قواعد و مبانی یک نمایش قدرتمند، بهره می جوید.

وجود و حضور قواعد دراماتیک، عوامل تلطیف کننده روح انسان، ایثار جان و مال در راه اعتلای ارزشهای بشری، نقش روحی و عاطفی شخصیت‌های مختلف، مفهوم سیاسی نهضت را در زمان خود و بعد از آن در راستای قیام و اقدام برای مبارزه با حکومت‌های طاغوتی بیان می‌کند و آن را در چارچوب قواعد هنری قرار می‌دهد. در نهضت عاشورا شاهد التهاب، هیجان و احساس‌های فوق‌العاده تأثیر گذاری هستیم؛ احساس‌هایی که بر مقدس‌ترین مبانی اعتقادی تکیه کرده‌اند و از آنجا که قواعد ثابتی دارند، به مبانی نیرومند ایمان و جهان بینی الهی نزدیک شده‌اند و به دیگر سخن، روح واقعی خود را از مذهب می‌گیرند. این احساسها در رفتار مجموعه شخصیت‌های نهضت عاشورا شکل می‌گیرند. رفتارها، گفتارها و همه اقدام‌های شخصیت‌های نهضت، همگی بیانگر قدرت ایمان و جهان بینی آنان است. شهادت و اسارت که نتیجه قطعی نهضت است، جز حلاوت، زیبایی و جلوه‌های شورانگیز عشق و عرفان، چیز دیگری به همراه ندارد. ترس، تسلیم و فرار در برابر دشمن، در نهضت عاشورا فاقد معنا و جایگاه است، در حالی که هیجان بیش از حد برای رسیدن به لقای خداوند، همه اهداف عاشوراییان است، و شاهد شگفت‌انگیزی است که اگر بدانیم شخصیت‌های عاشورا و در رأس همه آنان، حضرت امام حسین (ع) در شب پیش از حادثه، شادمانه تر از همیشه به لطفه گویی پرداختند و مرگ فردای خود را - که به آن آگاهی کامل داشتند - به تمسخر گرفتند. در اینجا است که به طرح این پرسش می‌پردازیم که کدامیک از صحنه‌های هنری از بدو خلقت جهان با نمایش هنرمندانه و الهی فرزند عزیز

علی و فاطمه - حضرت امام حسین (ع) - و یاران وفادار و از جان گذشته اش، حتی می تواند وجه تشابه داشته باشد؟ فضا سازی هنری در نهضت عاشورا، مسئله ای بی همتاست. استفاده از انسانهای عاطفی و ایثارگر، ایجاد فضای روحانی - که نظیر آن را تا آن زمان در طول تاریخ به یاد نداریم - همچون برگزاری آیین دعا و نمایش، ایراد سخنرانی اباعبدالله الحسین (ع) برای یاران و نیز نیروهای دشمن و اتمام حجت برای همگان با استفاده از فرصت اندکی که وجود داشت و اقدامات دیگری از این دست و مهمتر از همه آماده شدن برای پیوستن به خدا و شتاب بیش از حد در این راه، در هیچیک از قالبهای هنری متداول آن عصر و پیش از آن نمی گنجد، همچنان که پس از نهضت عاشورا نیز نمونه ی همانندی از آن سراغ نداریم، و در یک کلام، عاشورا و حوادث و وقایع این روز مقدس، رویدادی است که از جنبه هنری، نمی تواند در هیچ عصری و به هیچ مناسبتی تکرار شود. در نهضت عاشورا با شخصیتهای مواجهم که با رفتارهای عظیم و تکان دهنده شان، نمایش بزرگ و تاریخی و بی بدیلی را به صحنه آوردند. این رفتارها، کنشها و واکنشها همه در عشق به خداوند متعال شکل می گرفت و بر آنچه تأکید می شد، ضرورت ایثار و فداکاری جانبازی و شهادت در راه دوست و در جهت کسب رضای آفریدگار بود. امام حسین - علیه السلام - شخصیت اصلی این نمایش بزرگ، با نیروی معنوی تمام یاران مخلص و ناب را به حرکت در آورد و آنان را برای رسیدن به بالاترین مراحل رشد و تعالی رهبری کرد و بین رهبریهای خداپسندانه،

آنان را به برخورداری از زیباترین ارزشهای والای انسانی موفق ساخت. شخصیت پردازی در نهضت عاشورا، ناشی از تواناییهای روحی و ارزشهای حاکم بر روح و روان شخصیت‌های خاصی در صحنه‌های حوادث است. موقعیت اقتصادی، توانایی مالی و حتی مقام اجتماعی در شناسنامه این شخصیت‌ها جایی ندارد، بلکه آنان تمام شرایط زیستی و اجتماعی خود را فدای آرمانهایی می‌کنند که بشریت در حال و آینده، شدیداً به آنها نیازمند است. آشکارتر بگوییم، شخصیت پردازی در عاشورا، مبتنی بر رابطه انسان با خداست. میزان و مراتب این ارتباط و تلاش در جهت گسترش آن، در اصل به چگونگی برخورد شخصیت‌های با عاشورا و نهضت حسینی بستگی تام و تمام دارد. بر این اساس، کار به جایی می‌رسد که مسائل عاطفی و عشق و علاقه به خانه و خانواده و زن و فرزند و در یک کلام، دل‌بستگی به جهان و هر چه در آن است، برای عاشوراییان معنا و مفهوم ندارد. جهان بینی حسین (ع) و یارانش، آرمانی بودن، آرمانی زندگی کردن و آرمانی مردن بود و برای رسیدن به قرب و رضوان خداوند، به استقبال عظیم‌ترین خطر‌ها شتافتند و زندگی و مافیها را به هیچ‌انگاشتند. اصحاب عاشورا در تمام حرکتهای گفتاری و رفتاری خود از پیامبر اکرم (ع) و آیین پاک و مقدس او الهام گرفتند و هدف خویش را دفاع از ارزشها و آرمانهای اسلام عزیز قرار دادند. آنان تحمل سختیها و رنجها را فرصتی مغتنم برای پیوستن به محبوب می‌دانستند و نه تنها هیچگاه تکدر خاطر نیافتند، بلکه لذت معنوی سراسر وجودشان را فراگرفته بود و ضربه‌های شمشیر و نیزه‌ها و درد ناشی از

آن، نتوانست حتی احساسی از تسلیم در رویارویی با دشمن در آنها به وجود آورد. در مجموعه شخصیت‌های نهضت عاشورا، متوجه جهان بینی نیرومندی هستیم که تعریف انسان، جهان، مرگ و حیات جاودانه را نتیجه اعمال آدمی، محوری بودن خداوند، جلب رضای او و جهان و هستی را متأثر از خدا می‌دانستند. نگرش درست به جهان و جهان را مبتنی بر شعور تلقی کردن از ویژگی‌های بارز فکری و روحی اصحاب عاشورا است. شهامت غیر قابل وصف، آمادگی برای هر نوع جانبازی، روحیه شهادت طلبی کربلاییان به تمامی متأثر از جهان بینی نیرومند آنان است و هنرمندی در رفتارهای این عاشقان خدا به گونه ای بود که تمام عواطف و احساسات بشری را تحت الشعاع خود قرار می‌داد و این موارد را می‌توان به طور روشنی در سخنان پربار حسین (ع) و یارانش مشاهده کرد. حادثه پردازی در نهضت عاشورا، مبتنی بر اندیشه های ناب سیدالشهدا (ع) و یاران او درباره فلسفه زیست انسان در جهان خاکی، جایگاه اصلی انسان و چگونگی باور او به بازگشت به سوی خداست. بنابراین، حادثه پردازی در نهضت عاشورا، معلول سوء تفاهم نیست. دست اندرکاران آن اهداف مادی و سیاسی را مد نظر نداشتند. بلکه همه آنان به اهداف مقدس و والا-تری می‌اندیشیدند. نبرد تن به تن مبارزه ی عده ای اندک با سپاهی انبوه، به رغم آگاهی از خطر به استقبال مرگ رفتن، مبتنی بر اتکا به فلسفه ی نیرومند «شهادت» و تلاش برای رسیدن به خداوند است. در نهضت عاشورا با حضور مادر و نقش او در همه صحنه ها روبرویم. او آموزش دهنده دفاع از ارزشهای الهی و انسانی است، ضمن اینکه خود، شاهد زیباترین جلوه های

فداکاری و ایثار است و در عین حال به القای روحیه شهامت به آنانی است که جهان هستی را بدون در نظر گرفتن ارزشهای والای الهی و انسانیش به هیچ می انگارد. مادر در نهضت عاشورا با همه قدرت روحی متکی به ایمانش به خداوند متعال، فرزندان خود را برای جانبازی در راه حق و حقیقت آماده می سازد و هنر وصل به پروردگار را به آنان می نمایاند. او در تمامی صحنه ها به تشجیع فرزندانش برای حماسه آفرینهای شگرفت می پردازد و هنرمندی خویش را نیز در تحمل رنجها و سختیهای ناشی از قربانی شدن فرزندان نشان می دهد. نقش تربیتی مادر در نهضت عاشورا تا آن حد مهم و قابل توجه است که می توان آن را تکمیل کننده رسالت همه مردان و جوانانی دانست که برای رسیدن به اهداف مقدس خویش تا پای جان به پیش می روند. با این وجود، مادر در قیام حسینی، سمبل عاطفه ای لطیف و وصف ناشدنی است. جنگ و مبارزه فی نفسه، تهی از هر نوع لطافت است و قاعدتا مفهومی از خشونت را به همراه دارد. اما حضور زن در نهضت عاشورا، لطافتی ایجاد می کند که از جنبه های گوناگون قابل بررسی است. زن موجود لطیف هستی است و همراهی او در این نهضت و همفکری و همگامی او با حادثه سازان عاشورا به معنای ارزش گذاری به تواناییهای نیرومند زن در عرصه زندگی و مبارزه است. بدیهی است در صورتی که نهضت عاشورا از حضور زن و شخصیتهای عاطفی بی بهره بود، این نهضت لطافت و قدرت ترادیک خود را از دست می داد. تحمل درد و رنج از ناحیه بانوان کربلا، در سیمای جنگ و مبارزه، تأثیری پر

از لطف و عاطفه و احساس بر جای نهاد که بیانگر نقش هنری و لطیف زن در همه عرصه ها بود، و به دیگر سخن، زن با حضور خودش در صحنه های عشق و شهادت، به نهضت عظیم و جاوید حسینی زندگی بخشید. نمونه بارز این حضور را می توان در زیباترین و کامل ترین شکلش در وجود حضرت زینب کبری - سلام الله علیها - و نقش و رسالت بی همانندی که این بانوی قهرمان برعهده داشت، آشکار و به خوبی مشاهده و احساس کرد. امام حسین (ع) نقش اصلی نمایش صحنه های جاوید عاشورا برعهده داشت و خواهر بزرگوار و ارجمندش تداوم بخش این نقش با همه ابعاد و زمینه ها بود. دختر گرامی علی (ع) که تربیت شده مکتب والای رسالت و امامت بود، توانست با اتکا به ایمان معنوی و اتکال به خداوند بزرگ، و با آگاهی کامل، وظیفه کاروانسالاری را همراه با برادر زاده ارجمندش حضرت سجاد - علیه السلام - به خوبی ایفا کند. زینب (س) که اسوه همه زنان عالم است، در عین حال که شخصیتی عاطفی است، در صحنه های مبارزه و رویارویی با دشمن غدار نیز چهره ای شاخص و شکست ناپذیر دارد. او ضمن اینکه رهبری و نگهداری از عده ای زن و کودک و نوجوان ستمدیده و داغدار را برعهده دارد، از هر فرصتی برای احقاق حق اهل بیت عصمت و طهارت از یک سو و رسوا کردن جباران و ستمکاران از سوی دیگر استفاده می کند و این نقش را به گونه ای هنرمندانه به انجام می رساند که به عنوان نمونه بی نظیری از رشادت و شهامت و ایثار در همیشه ی تاریخ به ثبت رسید.... و اینک اگر بخواهیم

نقش «فرزند» در نهضت عاشورا را مورد بررسی قرار دهیم، بهترین و بارزترین نمونه اش، فرزند برومند و رشید سیدالشهدا، حضرت علی اکبر (ع) است. نقش هنرمندانه علی اکبر که تجسمی از جد بزرگوارش پیامبر اکرم (ص) بود و در کردار و رفتار شباهت تمامی به آن حضرت داشت، به گونه ای بود که دوست و دشمن با مشاهده منش و روش او، پیغمبر بزرگوار اسلام (ص) را به یاد می آوردند. حضور فرزندی همانند حضرت علی اکبر (ع) در کربلا بسیار تأثیر گذار است. او با تمام آگاهی، تسلیم محض پدر بود و برای هر نوع فداکاری و جانبازی در راه آرمانهای والا و مقدسش با همه وجود، آمادگی داشت. او نه تنها، سالار شهیدان را پدر، که مراد و مرشد خود می دانست و ولایت مطلقه ی او را همچون دیگر پیروان امامت و ولایت با جان و دل پذیرفته بود. عظمت وجودی حضرت علی اکبر (ع) در صحنه عاشورا بویژه در زمانی آشکارتر می شود که در پاسخ به پرسش پدر که: «فرزندم! فردا - عاشورا - در این سرزمین، سرها از بدن جدا خواهد شد و... مرگ همه را در آغوش خواهد گرفت» عرض می کند: «پدر! مگر ما بر حق نیستیم؟ و مگر نه آن است که در راه آرمانهای جدمان رسول خدا (ص) به شهادت می رسیم؟ پس اگر چنین است از کشته شدن، ما را چه باک!» در نهضت عاشورا، دختران پاک و مقدسی همچون ام کلثوم و رقیه نیز نقش آفرین بودند. حضور اینان در غمگنانه ترین لحظه ها، دلیل بارزی برحقانیت حسین (ع) و قیام مقدسش بود. دختران امام حسین (ع) که در دامنه های پاکی پرورش یافته بودند، با روح

و روحیه ای شگفت انگیز، همه ی رنجها و سختیها را تحمل کردند و در طلب رضای خداوندی تا پای جان پیش رفتند. بر همین مبنا بود که تمامی مبانی فکری، اعتقادی و اجتماعی عاشورا با غمبارترین صحنه های عاطفی درهم آمیخت و چهره ای ماندگار از خود بر جای نهاد. حضور همین عناصر بود که از عاشورا در واقع، یک «زندگی» آفرید که همه چیزش در خدمت خداوند متعال بود و «مدرسه» ای شد که تا قیام قیامت به تمامی بشریت درس آزادی و آزادگی خواهد آموخت. آخرین عنصر کارساز و قابل بررسی در نهضت عاشورا، وجود مقدسی به نام «برادر» است؛ آن نیز برادری که تمام دل بستگیها، علائق و عواطف خود را متکی به ارزشهای الهی - انسانی می بیند. حضور حضرت ابوالفضل العباس (ع) به عنوان برادری مهربان، دلسوز و فداکار در کنار سالار شهیدان، این نکته را به اثبات رساند که در نهضت عاشورا، دل بستگی و وابستگی کاملاً بدیعی سواى علائق و وابستگیهای متعارف و معمول بشری به وجود آمد. سردار سپاه حسینی، در یاری رسانی به برادر و خاندان حسینی، آنچنان حماسه ای آفرید که نه تاریخ بشریت پیش از آن، همانندی برای آن سراغ دارد و نه پس از آن نمونه ای دیده شده است. حماسه آفرینی ابوالفضل العباس (ع) بویژه در داستان «شریعه فرات» و در آنجا که به رغم نیاز شدید به رفع عطش، از آشامیدن آب به خاطر تداعی لب تشنگی اهل حرم، خودداری می کند، به اوج خود می رسد. این حماسه را نمی توان از اهل زمین دانست، چه آنکه کمتر کسی را یارای اینچنین فداکاری است. بر همین اساس است که امام حسین (ع) پس از شهادت

برادر عزیز و یزرگوارش، ندای «اکنون کمرم شکست و امیدم ناامید شد» سر می دهد. و این کلام را درباره هیچیک از شهیدان کربلا، حتی فرزندش علی اکبر (ع) بر زبان نیاورد. حضور زنان و کودکان در نهضت عاشورا و مجموعه رفتارهای آنان در تمامی زمینه ها، صحنه هایی از عشق و عاطفه آفرید که تأثیری جاودانه داشت و عامل اصلی تحریک احساسات همگان بود. حضور همین شخصیت‌های عاطفی، در عین حال معیاری از قساوت، ستمگری و جنایت پیشگی اردوگاه دشمن نیز به شمار می آمد. به عبارت دیگر، به همان میزان که زنان و کودکان مورد ظلم و ستم دشمن قرار می گیرند، بر محکومیت یزیدیان و حقانیت خاندان عصمت و طهارت نیز مهر تأیید می زنند. نهضت عاشورا توانایی تحریک عواطف بشری را از وجود شخصیت‌های نیرومندی به دست می آورد که از جمله آنها می توان زنان و کودکان را یکی از کارسازترین آنها به حساب آورد. نقش آفرینی و مقاومت فوق العاده زنان و کودکان در رویارویی با حوادث را بشریت کمتر به یاد داشته است. در نهضت عاشورا شاهد حضور «مذهب» در ساختارهای رفتاری عاشوراییان هستیم که در یکایک آنان وضعیت کاملاً منحصر به فردی به وجود آورده است. انتخاب این رده که باید برای خدا حرکت کرد، برای رضای خدا آماده جانبازی شد و برای پایداری دین او به شهادت رسید و اعتقاد به اینکه اسلام در خطر جدی است، باید همراه حسین بن علی به حرکت در آمد و او تنها کسی است که در شرایط کنونی به اسلام می اندیشد و ما نباید او را تنها بگذاریم. ایمان به این که: امام حسین (ع) فرزند علی بن ابیطالب (ع)

و فاطمه زهرا - سلام الله عليها - و تجسم عینی سنت رسول الله (ص) است، همه و همه نشأت گرفته از آیین پاک محمدی است. عاشوراییان با همه وجود اعتقاد داشتند که: خداوند متعال به ما فرمان داده است که برای حفظ اسلام و قرآن نباید از فدا کردن جان و مال بهراسیم. آنان به قیامت، حساب و کتاب آخرت، بهشت و جهنم و سنجش اعمال در روز رستاخیز ایمان داشتند و تمامی اینها نقش مذهب و اعتقادات دینی را در نهضت عاشورا پدیدار می سازد. به عبارت دیگر قیام عاشورا به دلیل تغذیه از مذهب، به عنوان رخدادی ماندگار در تاریخ بشریت و برای همیشه زنده می ماند. خدا محوری از جمله موضوعهایی است که به زیباترین شکلش در نهضت عاشورا حضور دارد. یاران حسین بن علی (ع) برای تحقق اراده خداوندی پیا خاسته اند و برای جانبازی در راه او سر از پا نمی شناسند. آنان معتقدند که برای جلب رضای خدا باید از همه چیز گذشت، باید از جان گذشت و برای پیوستن به لقای پروردگار همه فرصتها را مغتنم شمرد. دستها از تن قطع می شوند، سرها از بدن جدا می گردند، پیکرهای مقدس، آماج تیر دستان می شوند، و اینها همه وسیله هایی برای رسیدن به دیار یارند که شهادت در راه دوست، به مراتب شیرین تر و گواراتر از هر چیزی است و باید خود را برای پیوستن به حیات طیبه، جاودانه و لایزال و رسیدن به بهشت موعود خداوندی آماده ساخت. کویر، مکان مناسبی است که بستر حوادث نهضت بزرگ عاشورا است. کویر تشنه ترین سرزمین این جهان خاکی است. کمتر دیاری همچون کویر با خورشید آشناست. کویر لطیف ترین

و تشنه ترین سرزمینی است که شاهد آن بوده ایم و در کویر همه چیز قابل دیدن است. نهضت عاشورا در کویر نینوا شکل می گیرد. آب در کویر، پرارزش ترین ماده است و وجود آن به معنای زندگی است و در اینجا است که به اهمیت وجودی «فرات» در کویر نینوا پی می بریم. فرات، رود سخاوتمندی است که در همیشه تاریخ به زمینهای تشنه پیرامونش، زندگی می بخشیده است، اما همین فرات، هیچگاه همچون عاشورا، شاهد قساوت جمعی موجود انسان نمای شیطان صفت نبوده است. فرات در قلب کویر، هزاران سال بر رخدادهای فراوانی گواهی داده است، اما در همه عمر به یاد ندارد که شرافتمندترین انسانها در کنارش تشنه بمانند... و اینک فرزند عزیز رسول خدا - که درود و صلوات خدا بر او باد - همراه با یاران فداکارش در کنار موج خروشان فرات پر آب، با لبهای تشنه به شهادت می رسند و بدین سان، حقانیت خود و ستم پیشگی و قساوت جابرانه دشمن را به اثبات می رسانند. شعار در نهضت عاشورا نقش حساس و تعیین کننده ای دارد. شعارهای عاشورا مملو از زمینه های اعتقادی و مبین جایگاه اجتماعی و فکری رزمندگان است. این شعارها توانایی تحریک عواطف و احساسات انسانها را دارند و به یاران عاشورا روحیه ی آمادگی برای تداوم مبارزه می دهند. بیان شاعرانه و هنرمندانه شعارها، قدرت نهضت عاشورا را چندین برابر می کند و برای همیشه زنده و ماندگار می سازد. درگیری با یکی از بزرگ ترین قدرتهای زمان که نام اسلام را نیز یدک می کشد، کار آسانی نیست، به زمینه و طرحی لازمی نیازمند است و در یک کلام باید از هر جهت آماده ایثار و جانبازی بود. بدیهی است به منظور تحقق چنین

امری، تنها راه ممکن، متکی بودن به قدرت ایمان است. اصحاب عاشورا با سلاح قدرتمند ایمان به مبارزه برخاستند و بزرگ‌ترین حادثه تاریخ را که در نهایت به پیروزی آنان انجامید، به وجود آوردند. در واقعه عاشورا، نگرستن به شکست‌ظاهری یاران حسین (ع) در برابر سپاه انبوه یزیدی ساده‌اندیشی است. هنگامی که با نگاهی ژرف‌تر به قیام بزرگ حسینی بنگریم، به درستی راه فرزند علی و فاطمه (ع) و باطل بودن دستگاه جابرانه یزید بیشتر پی می‌بریم و از وابستگی نهضت عاشورا به خدا و پیوستگی رژیم اموی به شیطان صفتان آگاه می‌شویم. در واقع، نهضت عاشورا، تعریف عملی و نمایشی از مبارزه موجودات بریده از خدا با انسانهای پیوسته به خدا تا آخرین و نهایی‌ترین مرحله است. در نهضت عاشورا شاهد بیرحمانه‌ترین رفتارهای ضد انسانی نسبت به حسین بن علی (ع) یاران، فرزندان، زنان و کودکان او هستیم. رژیم یزید، عواملی را برای کشتن حسین (ع) به کربلا گسیل داشت که بویی از انسانیت و شرافت نبرده بودند. بستن آب فرات - سخی‌ترین رود جاری در صحرای نینوا - بر روی عصاره‌های خلقت و اهل بیت امام حسین (ع) و آنها را در تنگنای عطش و تشنگی قرار دادن، نمی‌تواند اقدام موجوداتی باشد که نام انسان بر خود نهاده‌اند، اما این کاری بود که در کربلا روی داد به گفته مرثیه‌سرای بزرگ عاشورا، محتشم کاشانی: «بودند دیو و دد همه سیراب و می‌مکید - خاتم زقحط آب سلیمان کربلا از آب هم مضایقه کردند کوفیان - خوش داشتند حرمت مهمان کربلا» پیوند روحی و فکری شخصیت‌های نهضت عاشورا، گروه متحدی همچون تن واحد به وجود

آورد. همه اصحاب کربلا با اتصال به هدایت و رهبری حضرت حسین بن علی (ع)، آنچنان پیوند مستحکمی ایجاد کردند که در خطرترین حادثه از هم سبقت می گرفتند و برای استقبال از مرگ و شهادت شتاب داشتند. آنان هدف مشترکی داشتند که از ایمان به خدای بزرگ و اعتقاد به اسلام ناب محمدی نشأت می گرفت. امام حسین (ع) در نظر آنان تجلی رحمت، برکت و هدایت الهی بر بندگان صالح خدا بود. پیوند روحی شخصیت‌های عاشورا، مبتنی بر پیوند همه آنان با خداوند متعال بود و چنین پیوندی را تنها در عاشورا و هنر اصحاب آن می توان دید و نظیرش را کمتر در تمامی تاریخ شاهد بود. آنان در عین وجود پیوندی اینچنین، مجموعه خود را «فانی فی الله» می دانستند و همه ی تلاششان در راه اطاعت از خدا و عشق به شهادت بود. سخن پایانی این مقال را به شخصیت محوری نهضت عاشورا اختصاص می دهیم و بر این باوریم که حضرت حسین بن علی - علیه السلام - به عنوان محور حرکت عاشورا، اهداف مقدسی را پی می گرفت که در رأس آن، مسئله الهی «امر به معروف و نهی از منکر» و احیای دین جدش - محمد (ص) - بود. آن حضرت برای حصول به این اهداف، حرکت تاریخی خویش را آغاز کرد و دیگر یاران با پیروی خالصانه از او برای هر نوع جانبازی و فداکاری آماده شدند. ابعاد معنوی و الهی سالار شهیدان آنچنان نیرومند بود که دستگاه خلافت غاصبانه یزید را با همه تواناییهای سیاسی، نظامی و اقتصادی به رسوایی کشاند و با ایثار خون سرخ خویش، اسلام عزیز را از خطر ابتذال و نابودی رهایی

بخشید و به آیندگان نیز آموخت که در رویارویی با ستم و ستمکاران نباید درنگ کرد و از کمی عده و عده هراسی به دل راه داد. چه آنکه هر حرکتی با نام و یاد خدا، سرانجام به شکست دشمن و پیروزی حق بر باطل می انجامد؛ همچنان که قیام مقدس حسین (ع) طومار زندگی ننگین یزیدیان را درهم پیچید و جز ننگ و بد نامی چیزی از آن باقی نماند.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

